5.6.4 Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovědní charakter, je v zájmu zachování celistvosti oboru umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Zeměpisné vzdělání umožňuje žákům seznámit se se souvislostmi přírodních podmínek a života lidí v blízkém okolí, v regionech, na celém území České republiky, v Evropě i ve světě.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Zeměpis je na druhém stupni v šestém, sedmém a osmém ročníku dotován dvěma hodinami týdně, v devátém ročníku je dotován pouze jednou hodinou. Výuka probíhá převážně v rámci kmenové učebny, případně dle tématu v terénu.

Do vzdělávacího obsahu předmětu Zeměpis jsou začleněny vybrané okruhy z průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Environmentální výchova.

Týdenní časová dotace v ročnících											
1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**1. stupeň celkem**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**2. stupeň celkem**	**Celkem**
0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	8	8

Výchovné a vzdělávací strategie

K vytvoření a rozvoji kompetencí žáka začleňujeme do výuky následující výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- vedeme žáky, aby si plánovali, organizovali a řídili vlastní učení,
- zadáváme úlohy, při jejichž řešení musí žáci vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení a praktickém životě,
- učíme žáky operovat s obecně užívanými termíny, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní, společenské a sociokulturní jevy,
- vedeme žáky ke zhodnocení výsledků svého učení a diskutování o nich.

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problému, využívání získaných vědomostí,
- vedeme žáky k aplikaci osvědčených postupů při řešení obdobných nebo nových problémových situací.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k formulaci a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu, aby se vyjadřovali výstižně, souvisle a kultivovaně,
- rozvíjíme u žáků schopnost rozumět různým typům textů, záznamů, obrazových materiálů,
- vedeme žáky k využívání informačních a komunikačních prostředků pro účinnou komunikaci.

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k účinné spolupráci ve skupině,
- vedeme žáky k podílení se na utváření příjemné atmosféry v týmu, chápání potřeby efektivně spolupracovat s ostatními.

Kompetence občanské

- vedeme žáky k pochopení základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů, respektování požadavků na kvalitní životní prostředí, rozhodování se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky ke schopnosti využít znalosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Kompetence digitální

- podporujeme žáky v tom, aby efektivně využívali vybrané digitální informační technologie v běžném životě pro orientaci v geografických reáliích,
- vedeme žáky k činnostem s digitálními technologiemi využívajícími digitální mapy, vybrané produkty dálkového průzkumu Země, satelitního a leteckého snímkování krajin pro orientaci v terénu, pozorování, zobrazování a hodnocení prostředí,
- klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků, učíme je pro odpovědné chování a jednání v digitálním světě.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda Vyučovací předmět: Zeměpis				
Očekávané výstupy z RVP ZV	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Průřezová témata, *mezipředmětové vztahy***	**Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření**
6. ročník				
Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie				
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	**žák:** - se orientuje v nejnovějších trendech zpracování a prezentace geografických informací - interpretuje obsah mapy - se orientuje v grafech a diagramech - se prakticky orientuje v geografických informačních zdrojích	**Komunikační geografický a kartografický jazyk** (vybrané obecně používané geografické a topografické a kartografické pojmy, základní topografické útvary, důležité body, výrazné liniové útvary, plošné útvary a jejich kombinace, sítě, povrchy, ohniska - uzly, hlavní kartografické produkty: plán, mapa, jazyk mapy, symboly, smluvené značky, vysvětlivky, statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky, základní informační geografická média a zdroje dat)	**OSV1** - cvičení dovednosti zapamatování, řešení problém; dovednosti pro učení a studium **OSV10** - zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu ***Čj*** *- čtení s porozuměním* ***M*** *- výpočet měřítka mapy, stupně; tabulky, grafy; pravoúhlá soustava souřadnic* ***P*** *- neživá příroda, základy ekologie*	
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii				**Z-9-1-02p** rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii

Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	**žák:** - určuje skutečné vzdálenosti na zemském povrchu se znalostí měřítek map - dokáže pomocí poledníků a rovnoběžek vymezit zeměpisnou polohu - orientuje plány a mapy v krajině vzhledem ke světovým stranám podle buzoly	**Geografická kartografie a topografie** (glóbus, měřítko globusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě)	***Inf*** *- vyhledávání informací a komunikace; mapy, satelitní snímky* ***D*** *- vývoj představ astronomů o sluneční soustavě, náboženské názory; vývoj mapové tvorby*	**Z-9-1-02p** rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii
Přírodní obraz Země				
Z-9-2-01 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	**žák:** - popíše praktické důkazy o tvaru Země - používá v praktických příkladech znalosti o pohybech Země - objasní důsledky pohybů Země pro život na Zemi	**Země jako vesmírné těleso** (tvar velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas)	***P*** *- neživá příroda, základy ekologie, výskyt rostlin a živočichů* ***F*** *- sluneční soustava, vesmír; fyzikální vlastnosti (teplota, tlak, hustota, …), gravitační síla*	**Z-9-2-01p** objasní důsledky pohybů Země

Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	**žák:** - definuje pojem krajinná sféra a dělí ji na 2 základní složky (přírodní a socioekonomickou) - rozeznává přírodní sféry na Zemi a porozumí jejich vnitřním a vnějším vztahům a souvislostem, včetně jejich vlivu na člověka	**Krajinná sféra** (přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry)	***Čj*** *- psaní velkých a malých písmen v názvech vesmírných těles* ***M*** *- čas; procenta (pevnina, oceán)* ***D*** *- historické představy o rozložení pevnin a oceánů*	

Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	**žák:** - pomocí zeměpisné šířky vymezí podnebné pásy a přiřadí k nim přírodní oblasti - uvede příklady výškových stupňů	**Systém přírodní sféry na planetární úrovni** (geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně) **Systém přírodní sféry na regionální úrovni** (přírodní oblasti)	**OSV1** - cvičení dovednosti zapamatování, řešení problém; dovednosti pro učení a studium **OSV10** - zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu **EV1** - ekosystémy; přírodní versus kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek);globální význam moří a tropických deštných lesů pro planetu, nutnost jejich ochrany **EV2** - základní podmínky života a jejich propojenost (voda, ovzduší, půda, ekosystémy, přírodní zdroje), jejich význam pro společnost **EV3** - vliv hospodářství (zemědělství, průmyslu, dopravy) na životní prostředí **EV4** - nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi)	**Z-9-2-03p** uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost **Z-9-2-03p** uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu
Regiony světa				

Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	**žák:** - vymezí polohu pomocí zeměpisných souřadnic - podle mapy popíše členitost pobřeží, povrch, vodstvo, podnebné pásy, přírodní krajiny - určí závislost rozmístění obyvatelstva na přírodních podmínkách - popíše základní znaky obyvatelstva - popíše základní znaky hospodářství regionu	**Světadíly, oceány, makroregiony světa** (určující a porovnávací kritéria, jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti	**OSV1** - cvičení dovednosti zapamatování, řešení problém; dovednosti pro učení a studium **VMEGS1** - zážitky a zkušenosti ze světa; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů **VMEGS2** - cestování; mezinárodní spolupráce **VMEGS3** - zámořské objevy evropských cestovatelů **MKV1** - člověk jako součást etnika; respektování zvláštností různých etnik **MKV2** - vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, konflikty vycházející z rozdílů **MKV3** - rovnocennost všech etnických skupin a kultur **MKV4** - multikulturalita současného světa; komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem **MKV5** - osobní odpovědnost za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; lidská práva	**Z-9-3-01p** vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států				**Z-9-3-02p** rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů **Z-9-3-02p** charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států
Z-9-3-01	**žák:** - na příkladu modelových států vysvětlí hlavní			**Z-9-3-01p** vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány

lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	fyzickogeografické a socioekonomické znaky regionu - uvede základní problémy a hledá možnosti řešení	**Modelové regiony světa** (vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení	**EV1** - ekosystémy světa, jejich význam pro společnost **EV2** - základní podmínky života (voda, ovzduší, půda, ekosystémy, přírodní zdroje), jejich význam pro společnost **EV3** - vliv hospodářství (zemědělství, průmyslu, dopravy) na životní prostředí; ochrana prostředí **EV4** - nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi) ***Vo*** *- kulturní a společenské poměry* ***P*** *- přírodní poměry*	
Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich				
Terénní geografická výuka, praxe a aplikace				
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	**žák:** - orientuje plány a mapy v krajině vzhledem ke světovým stranám podle buzoly	**Cvičení a pozorování v terénu v místní krajině, geografické exkurze** (orientační body, jevy, pomůcky a přístroje, stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu)	**OSV1** - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění **OSV3** - regulace vlastního jednání, bezpečné chování **OSV8** - komunikace v různých situacích **OSV9** - rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se,	**Z-9-7-01** - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu	**žák:** - pojmenuje příčiny přírodních katastrof a zná zásady, jak se	**Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života** (živelní pohromy, opatření, chování a		**Z-9-7-03p**

v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	v případě katastrofy zachovat	jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích, zásady první pomoci likvidace následků mimořádných událostí, vyhlášení mimořádných událostí)	vedení a organizování práce skupiny) **OSV10** - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování při různých problémech **OSV11** - pomáhající a prosociální chování **EV4** - ekologické problémy (příklady, příčiny, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení) ***P*** *- základy ekologie, mimořádné události* ***Vk*** *- ochrana člověka za mimořádných událostí*	uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

7. ročník

Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, *mezipředmětové vztahy*	Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření
Regiony světa				

Z-9-3-01 - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	**žák:** - vymezí polohu pomocí zeměpisných souřadnic - podle mapy popíše členitost pobřeží, povrch, vodstvo, podnebné pásy, přírodní krajiny - určí závislost rozmístění obyvatelstva na přírodních podmínkách - popíše základní znaky obyvatelstva - popíše základní znaky hospodářství regionu (Afrika, Amerika, Atlantský oceán, Severní ledový oceán, Asie, Evropa)	**Světadíly, oceány, makroregiony světa** (určující a porovnávací kritéria, jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti - Afrika, Austrálie a Oceánie, Antarktida Amerika)	***Vo*** *- kulturní a společenské poměry, státní zřízení, formy vlády* ***P*** *- přírodní poměry; hospodářská zvířata, zemědělské plodiny* ***Čj*** *- psaní velkých písmen v místních názvech* ***Aj, Nj*** *- správná výslovnost místních názvů* ***M*** *- procenta, porovnávání čísel, sestavování a čtení grafů a diagramů; základy statistiky* ***F*** *- vlastnosti vody (oceány)* ***D*** *- objevy, cestovatelé; vývoj státních celků v Evropě* **OSV1** - cvičení dovednosti zapamatování, řešení problém; dovednosti pro učení a studium **VMEGS1** - zážitky a zkušenosti z Evropy a ze světa; naši sousedé v Evropě, život v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů **VMEGS2** - evropské krajiny; státní a evropské symboly; životní styl Evropanů **VMEGS3** - kořeny a zdroje evropské civilizace; evropská	**Z-9-3-01p** vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států				**Z-9-3-02p** rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů **Z-9-3-02p** charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států
Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	**žák:** - na příkladu modelových států vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky regionu - uvede základní problémy a hledá možnosti řešení (Afrika, Amerika, Atlantský oceán, Severní ledový oceán, Asie, Evropa)	**Modelové regiony světa** (vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení		**Z-9-3-01p** vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich				

			integrace, Evropská unie; mezinárodní organizace **MKV1** - člověk jako součást etnika; respektování zvláštností různých etnik; základní problémy sociokulturních rozdílů v ČR a Evropě **MKV2** - vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, konflikty vycházející z rozdílů **MKV3** - rovnocennost všech etnických skupin a kultur **MKV4** - multikulturalita současného světa; komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem **MKV5** - osobní odpovědnost za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; lidská práva **EV1** - ekosystémy světa, jejich význam pro společnost **EV2** - základní podmínky života (voda, ovzduší, půda, ekosystémy, přírodní zdroje), jejich význam pro společnost **EV3** - vliv hospodářství (zemědělství, průmyslu,	

			dopravy) na životní prostředí; ochrana prostředí **EV4** - nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi)	

8. ročník

Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, *mezipředmětové vztahy*	Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření
Regiony světa				
Z-9-3-01 - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	**žák:** - vymezí polohu pomocí zeměpisných souřadnic - podle mapy popíše členitost pobřeží, povrch, vodstvo, podnebné pásy, přírodní krajiny - určí závislost rozmístění obyvatelstva na přírodních podmínkách - popíše základní znaky obyvatelstva - popíše základní znaky hospodářství regionu – Asie, Evropa	**Světadíly, oceány, makroregiony světa** (určující a porovnávací kritéria, jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti - Asie, Evropa)	***Vo*** *- kulturní a společenské poměry, státní zřízení, formy vlády* ***P*** *- přírodní poměry; hospodářská zvířata, zemědělské plodiny* ***Čj*** *- psaní velkých písmen v místních názvech* ***Aj, Nj*** *- správná výslovnost místních názvů* ***M*** *- procenta, porovnávání čísel, sestavování a čtení grafů a diagramů; základy statistiky*	**Z-9-3-01p** vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
Z-9-3-02				**Z-9-3-02p** rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů **Z-9-3-02p** charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry

porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států			***F*** *- vlastnosti vody (oceány)* ***D*** *- objevy, cestovatelé; vývoj státních celků v Evropě* **OSV1** - cvičení dovednosti zapamatování, řešení problém; dovednosti pro učení a studium **VMEGS1** - zážitky a zkušenosti z Evropy a ze světa; naši sousedé v Evropě, život v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů **VMEGS2** - evropské krajiny; státní a evropské symboly; životní styl Evropanů **VMEGS3** - kořeny a zdroje evropské civilizace; evropská integrace, Evropská unie; mezinárodní organizace **MKV1** - člověk jako součást etnika; respektování zvláštností různých etnik; základní problémy sociokulturních rozdílů v ČR a Evropě **MKV2** - vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, konflikty vycházející z rozdílů **MKV3** - rovnocennost všech etnických skupin a kultur **MKV4** - multikulturalita současného světa; komunikace	vybraných světadílů, oceánů a vybraných států
Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich				**Z-9-3-01p** vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány

			s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem **MKV5** - osobní odpovědnost za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; lidská práva **EV1** - ekosystémy světa, jejich význam pro společnost **EV2** - základní podmínky života (voda, ovzduší, půda, ekosystémy, přírodní zdroje), jejich význam pro společnost **EV3** - vliv hospodářství (zemědělství, průmyslu, dopravy) na životní prostředí; ochrana prostředí **EV4** - nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi)	
Společenské a hospodářské prostředí				
Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace	**žák:** - vysvětlí pojem přirozený přírůstek a objasní příčiny rozdílů ve světě - popíše hlavní důvody migrace	**Obyvatelstvo světa** (základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky)	***Vo*** *- kulturní a společenské poměry, státní zřízení, formy vlády; bohatství a chudoba států světa; mezinárodní organizace*	

	a hlavní migrační proudy - vymezí znaky národa - charakterizuje znaky světových náboženství - na mapě ukáže rozšíření světových náboženství		***P*** *- přírodní poměry (vliv na rozvoj hospodářství); hospodářská zvířata, zemědělské plodiny; ochrana přírody* ***Čj*** *- psaní zkratek organizací, cizích a přejatých slov* ***Vk*** *- výživa obyvatelstva* ***Ch*** *- suroviny a technologie zpracování* ***M*** *- grafy, diagramy, tabulky (data o obyvatelstvu a hospodářství); statistika* ***D*** *- objevy, cestovatelé; průmyslová revoluce; památky* **OSV1** - cvičení dovednosti zapamatování, řešení problém; dovednosti pro učení a studium **VMEGS1** - život v jiných zemích, lidová slovesnost, zvyky a tradice národů **VMEGS2** - život Evropanů, styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů **VMEGS3** - kořeny a zdroje evropské civilizace; evropská integrace, Evropská unie; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince	
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	**žák:** - popíše důvody nerovnoměrného osídlení Země - charakterizuje rozdíly mezi městským a venkovským osídlením	**Globalizační společenské, politické a hospodářské procesy** (aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace)		**Z-9-4-02p** uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel; vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace
Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	**žák:** - dělí hospodářství do sektorů - uvede kritéria pro porovnání hospodářské vyspělosti zemí	**Světové hospodářství** (sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně)		
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	**žák:** - objasní pojem stát a vyjmenuje základní znaky - zhodnotí význam mezinárodních organizací - pojmenuje a na mapě světa ukáže ohniska konfliktů	**Regionální společenské, politické a hospodářské útvary** (porovnávací kritéria, národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace, hlavní a periferní hospodářské oblasti světa, politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení států, geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska)		
Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků				
Z-9-4-06				

lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické zájmy v konkrétních světových regionech			**MKV1** - člověk jako součást etnika; respektování zvláštností různých etnik, základní problémy sociokulturních rozdílů v ČR a Evropě **MKV2** - vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, konflikty vycházející z rozdílů **MKV3** - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odmítání projevů nesnášenlivosti **MKV4** - multikulturalita současného světa **MKV5** - nekonfliktní život v multikulturní společnosti; lidská práva **EV3** - vliv hospodářství (zemědělství, průmyslu, dopravy) na životní prostředí; hospodaření s odpady; ochrana přírody a kulturních památek (právní řešení ochrany) **EV4** - nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky globalizace a principy udržitelnosti rozvoje)	
Životní prostředí				

Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	**žák:** - vysvětlí pojem krajinná sféra - vyjmenuje složky a popíše vzájemné vztahy	**Krajina** (přírodní a společenské prostředí, typy krajin)	***P*** *- přírodní poměry (vliv na rozvoj hospodářství); ochrana přírody* ***D*** *- vliv přírodních podmínek na rozvoj společnosti* ***Vo*** *- globalizace* **EV1** - ekosystémy světa, jejich význam pro společnost; přírodní a kulturní krajina **EV2** - základní podmínky života (voda, ovzduší, půda, ekosystémy, přírodní zdroje), jejich význam pro společnost **EV3** - vliv hospodářství (zemědělství, průmyslu, dopravy) na životní prostředí; hospodaření s odpady; ochrana přírody a kulturních památek (právní řešení ochrany) **EV4** - nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky globalizace a principy udržitelnosti rozvoje)	**Z-9-5-01p** umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)				**Z-9-5-02p** uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	**žák:** - popíše příčiny a podstatu globálních změn prostředí - vysvětlí pojem udržitelný rozvoj	**Vztah přírody a společnosti** (udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva)		**Z-9-5-03** uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
Terénní geografická výuka, praxe a aplikace				
Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické	**žák:** - zobrazí pozorované objekty	**Cvičení a pozorování v terénu v místní krajině, geografické**	***P*** *- základy ekologie*	

postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	do jednoduchého náčrtu a orientuje se dle světových stran	**exkurze** (orientační body, jevy, pomůcky a přístroje, stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu, jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů)	***M*** *- tvorba plánků, záznam pozorování a měření do tabulky a grafu* **OSV1** - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění **OSV3** - regulace vlastního jednání, bezpečné chování **OSV8** - komunikace v různých situacích **OSV9** - rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny) **OSV10** - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování při různých problémech **OSV11** - pomáhající a prosociální chování	

9. ročník				
Očekávané výstupy z RVP ZV	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Průřezová témata,** ***mezipředmětové vztahy***	**Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření**

Česká republika				
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	**žák:** - uvede na příkladech specifika místního regionu	**Místní region** (zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj)	***Vo*** *- kulturní a společenské poměry, státní zřízení, formy vlády; úroveň české ekonomiky; rozdělení ČR na kraje* ***P*** *- přírodní poměry; hospodářská zvířata, zemědělské plodiny; ochrana přírody, CHKO* ***Čj*** *- psaní velkých písmen v místních názvech* ***M*** *- procenta, porovnávání čísel, sestavování a čtení grafů a diagramů; základy statistiky* ***D*** *- objevy, cestovatelé; historický vývoj na území ČR; historické členění ČR* **OSV1** - cvičení dovednosti zapamatování, řešení problém; dovednosti pro učení a studium **VDO3** - obec jako základní jednotka samosprávy státu **VDO4** - ČR jako demokratický stát **VMEGS1** - naši sousedé v Evropě, místa, události a artefakty v okolí mající vztah k Evropě a světu; lidová	**Z-9-6-01p** vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy

			slovesnost, zvyky a tradice národů **VMEGS2** - naše vlast a Evropa; státní a evropské symboly; životní styl Evropanů **VMEGS3** - kořeny a zdroje evropské civilizace; evropská integrace, Evropská unie; čtyři svobody a jejich dopad na život obyvatele ČR; mezinárodní organizace **MKV1** - člověk jako součást etnika; respektování zvláštností různých etnik – cizinců žijících v ČR; základní problémy sociokulturních rozdílů v ČR a Evropě **MKV2** - vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, konflikty vycházející z rozdílů; zapojení lidí z odlišného kulturního prostředí mezi obyvatele ČR **MKV3** - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české společnosti; projevy nesnášenlivosti **MKV4** - multikulturalita současného světa; vzájemné obohacování kultur; komunikace s příslušníky odlišných	

			sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem **MKV5** - osobní odpovědnost za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; zohlednění potřeb minoritních skupin; lidská práva **EV1** - ekosystémy na území ČR, jejich změny vlivem činnosti člověka **EV2** - základní podmínky života (vody ovzduší, půda, ekosystémy, přírodní zdroje) - jejich využití a ochrana v ČR **EV3** - vliv hospodářství (zemědělství, průmyslu, dopravy) na životní prostředí; hospodaření s odpady; ochrana přírody a kulturních památek (příklady z okolí) **EV4** - naše obec; náš životní styl; aktuální ekologické problémy; prostředí a jeho vliv na zdraví v různých částech ČR	

Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní				**Z-9-6-02p**

poměry místního regionu				charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	**žák:** - určí geografickou polohu ČR z různých hledisek - vyhledá významná pohoří a nížiny - vymezí podnebné oblasti - zařadí území ČR k úmořím - vyhledá na mapě hlavní toky a stojaté vody - orientuje se v rozmístění půdních typů, analyzuje půdní druhy - na mapě vyhledá NP a CHKO, vysvětlí význam ochrany přírody - uvede trendy demografického vývoje - podle informačních zdrojů se orientuje ve struktuře obyvatelstva podle demografických ukazatelů - charakterizuje hospodářské a politické postavení ČR v Evropě i ve světě	**Česká republika** (zeměpisná poloha, členitost, přírodní poměry, rozmístění obyvatelstva, sídelní poměry, rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství, transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady, hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu)		**Z-9-6-03p** určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy **Z-9-6-03p** rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost **Z-9-6-03p** uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva
Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států				

Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	**žák:** - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje, jejich přírodní podmínky, hospodářství, kulturní zajímavosti - uvede příklady spolupráce v euroregionech a pohraničních oblastech	**Regiony České republiky** (územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech)		**Z-9-6-04p** vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti